

Das ist dz and
der instrument / vñ
das dyenet mer ob
en vff dz haubt / das
sunst darnebe / oder
hinden. darumb dz
es nit breyte gleych
hat / als dz nechst in
strumēt hye vor ver
zeychnet. Vnd dyen
et auch / wann die
hyenschal jngeschla
gen ist / das man sye
mit disē instrumēt
wider vffschraub.

CERRAHİNİN TARİHÇESİ

Prof. Dr. Tamer Akça

plan

tanım

primitif
cerrahinin
ortaya çıkması

antik dönem
cerrahisi

cerrahliğin
ıslahı

ortaçağ islam
cerrahisi

rönesans ve
sonrası

bilimsel
cerrahinin
yükselişi

xx. yüzyılın
getirdikleri

“Geçmişe ait olanları bir kenara koyup terk etmeyelim, çünkü ancak geçmiş ile geleceğin kumaşını dokuyabiliriz”

Anatole France (1844-1924)

Every surgeon carries about him a little cemetery, in which from time to time he goes to pray, a cemetery of bitterness and regret, of which he seeks the reason for certain of his failures.

René Leriche (1879-1955)

La philosophie de la Chirurgie. Foreword. Translated by Roberta Hurwitz

surgery

Grekçe

- “χέρι” (kheri-)
“el”
- “ἔργον” (ergon)
“çalışma”

Latince

- Chirurgia

tıp

- sağlığın devamı ve hastalıkların önlenmesi, hafifletilmesi veya tedavisi ile ilgilenen bilim ve sanat

med·i·cine *noun* \ˈme-də-sən, *British usual*
'med-sən\

Merriam-Webster

Definition of MEDICINE

m-w.com

- 1 a** : a substance or preparation used in treating disease
b : something that affects well-being
- 2 a** : the science and art dealing with the maintenance of health and the prevention, alleviation, or cure of disease
b : the branch of medicine concerned with the nonsurgical treatment of disease
- 3** : a substance (as a drug or potion) used to treat something other than disease

cerrahi

- tıbbın operatif veya elle yapılan işlemler gerektiren durum ve hastalıklar ile ilgilenen dalı

sur·ger·y noun \ˈsərj-rē, ˈsər-jə-\

plural **sur·ger·ies**

Merriam-Webster

Definition of SURGERY

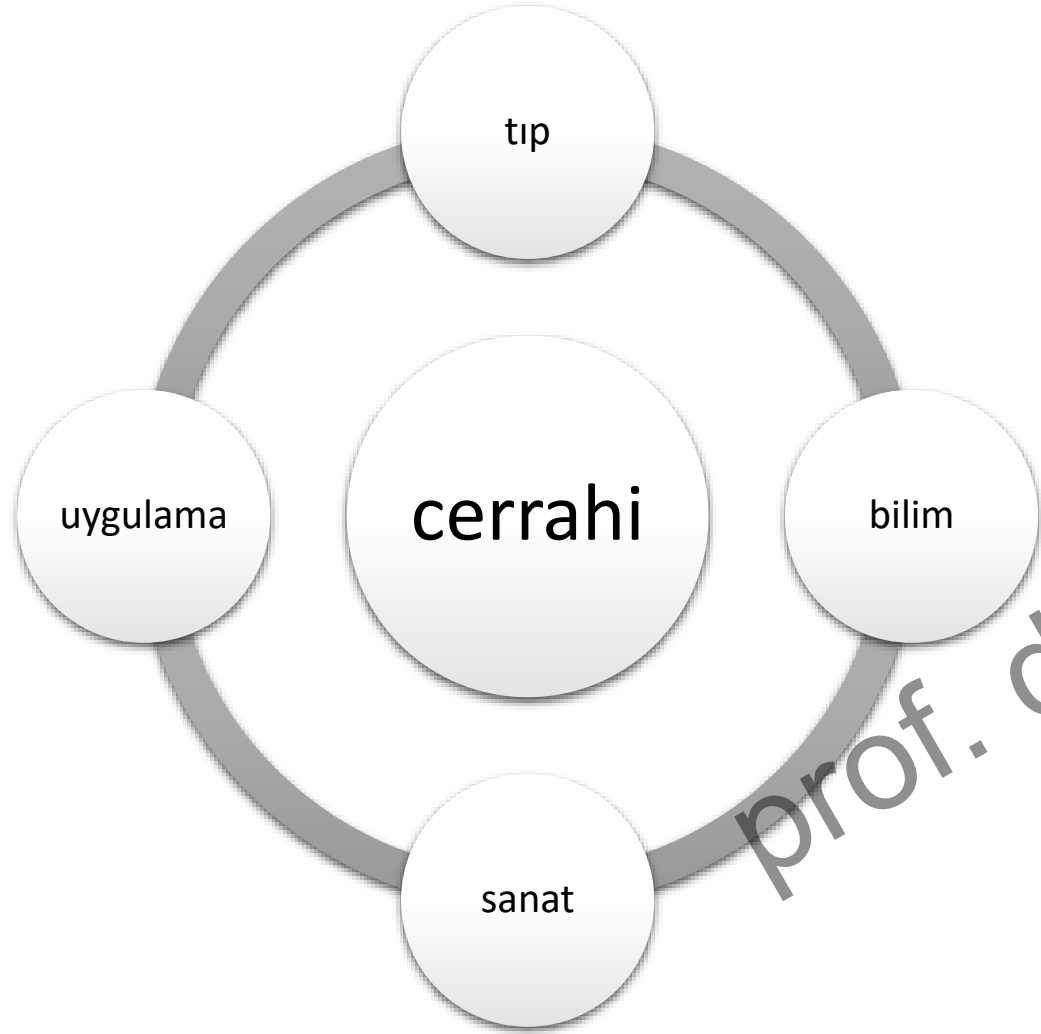
1 : a branch of medicine concerned with diseases and conditions requiring or amenable to operative or manual procedures

2 : alterations made as if by surgery <literary surgery>

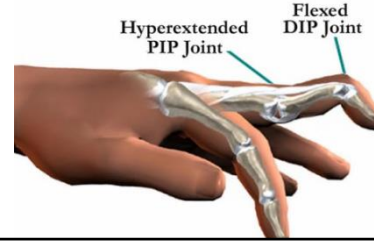
3 **a** *British* : a physician's or dentist's office
b : a room or area where surgery is performed

4 **a** : the work done by a surgeon
b : OPERATION

m-w.com

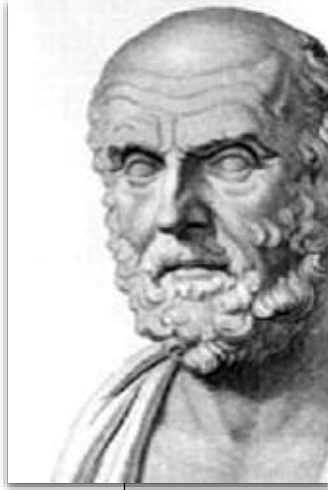

SWAN NECK DEFORMITY

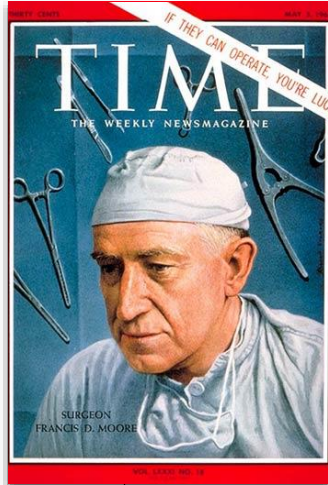
defektlerin ve deformitelerin düzeltilmesi

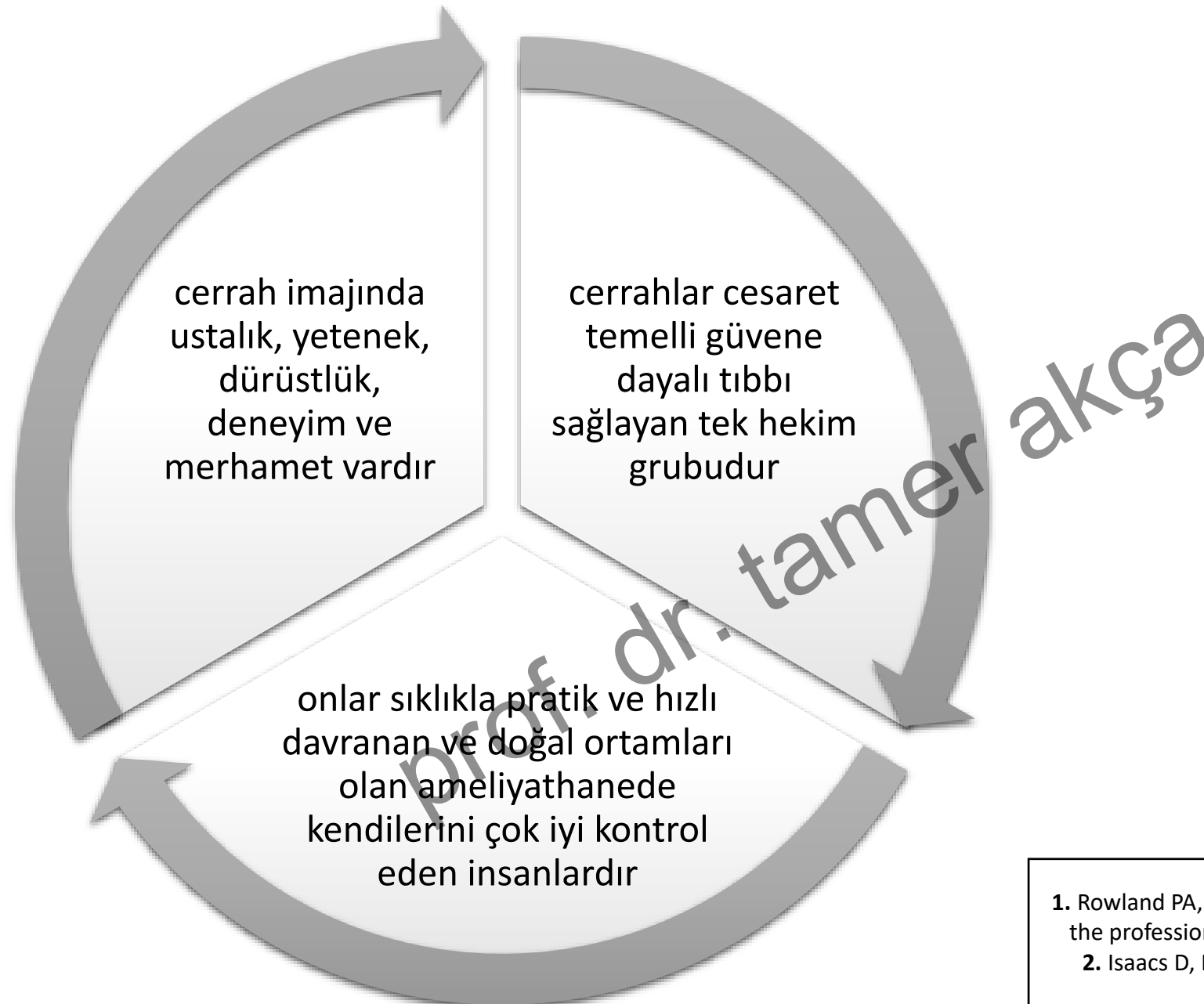
art divina (ilahi sanat)

Hipokkrates (MÖ 460-370)

steril anestetize dokuların
diseksiyonu

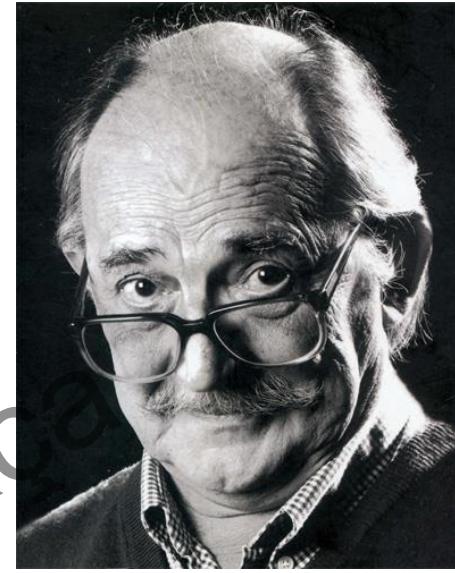
Francis Moore (1913-2001)

1. Rowland PA, Coe NPW, Burchard KW, Pricolo VE. Factors affecting the professional image of physicians. Curr Surg 2005. ;62:214-6.
2. Isaacs D, Fitzgerald D. Seven alternatives to evidence based medicine. BMJ 1999. ;319:1618

PENGUEN

şeyler: Sarı renkli trafik ışığı.

- Dahiliyeciler, cerrahlardan daha hızlı,
zamana çelme takan gözüpek dama
ustaları; lâkin cerrahlar yüz hamle
sonrasını görüp, kadere pusu kuran
santranç dehaları.
- **O son gazeteciyi tutuklama-**
yaçtık mı?

586 In his engraving *The Surgeon and the Peasant* (c. 1524), Lucas van Leyden shows a typical barber-surgeon plying his trade. Rijksmuseum, Amsterdam

insanlığın ilk günleri

modern cerrahi
XIX. yüzyılın son dekadları

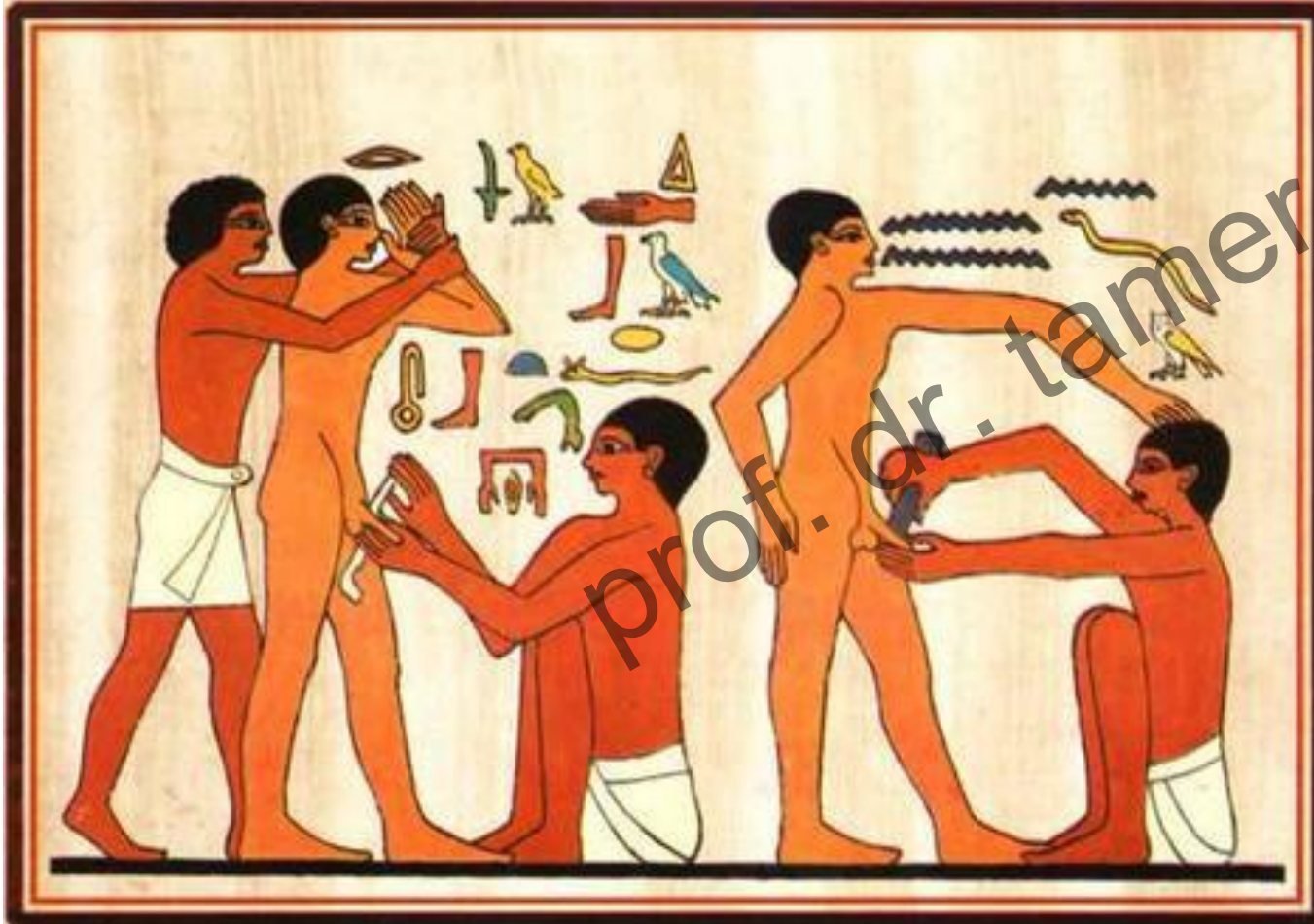
profesyonel dal
XX. yüzyılın ilk dekadları

prof. dr. tamer akça

PRIMITİF CERRAHİNİN ORTAYA ÇIKMASI

ritüelik cerrahi

yüksek mortalite oranları

cerrahinin tarihçesi

sadece dışarıdan görülen
objektif anatomik tanılarına
yönelik yapılan işlem

anatomik patoloji ve
deneysel fizyolojideki
gelişmeler (XVIII.-XIX. yy)

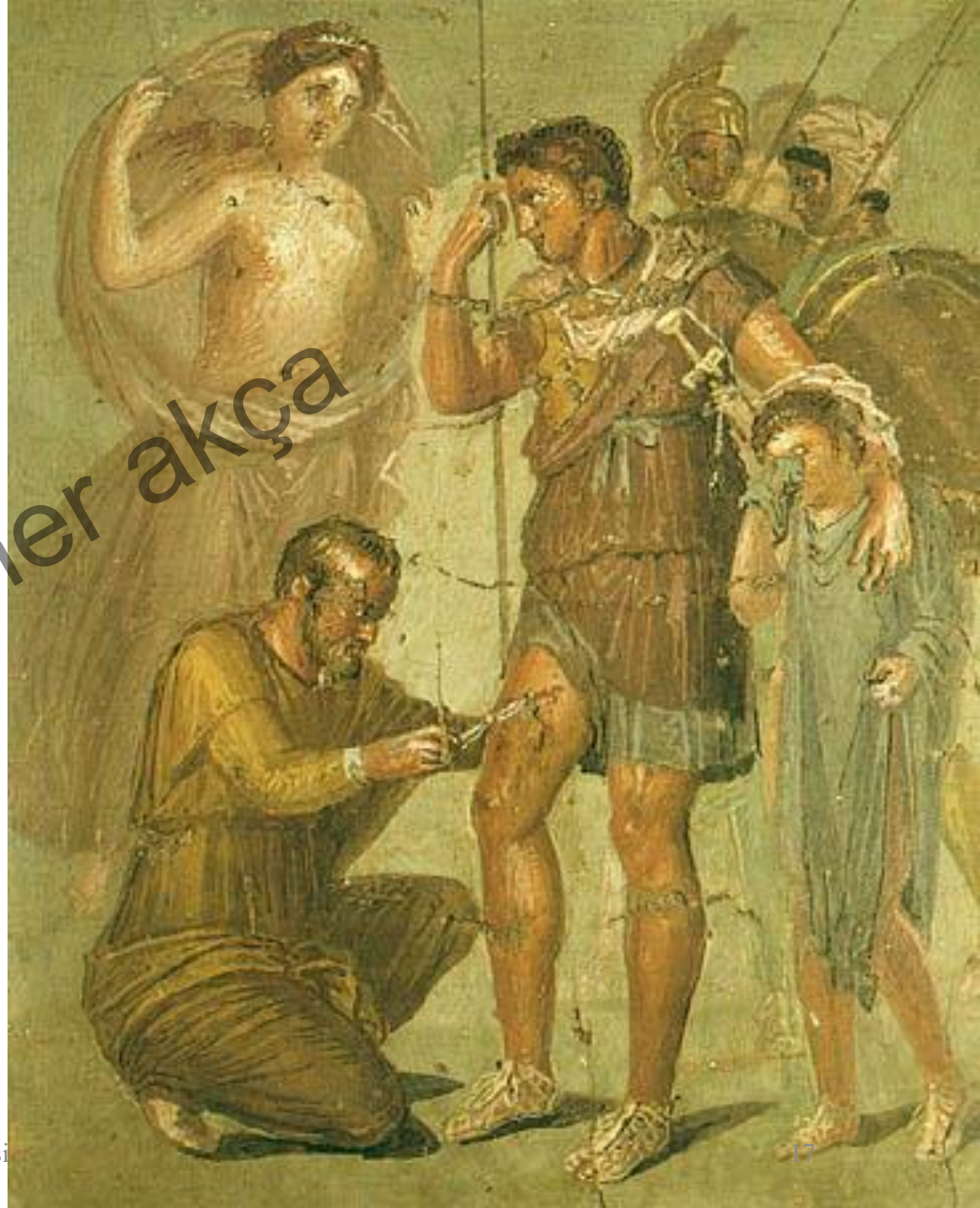

patolojik problem de
ortaya konabildi

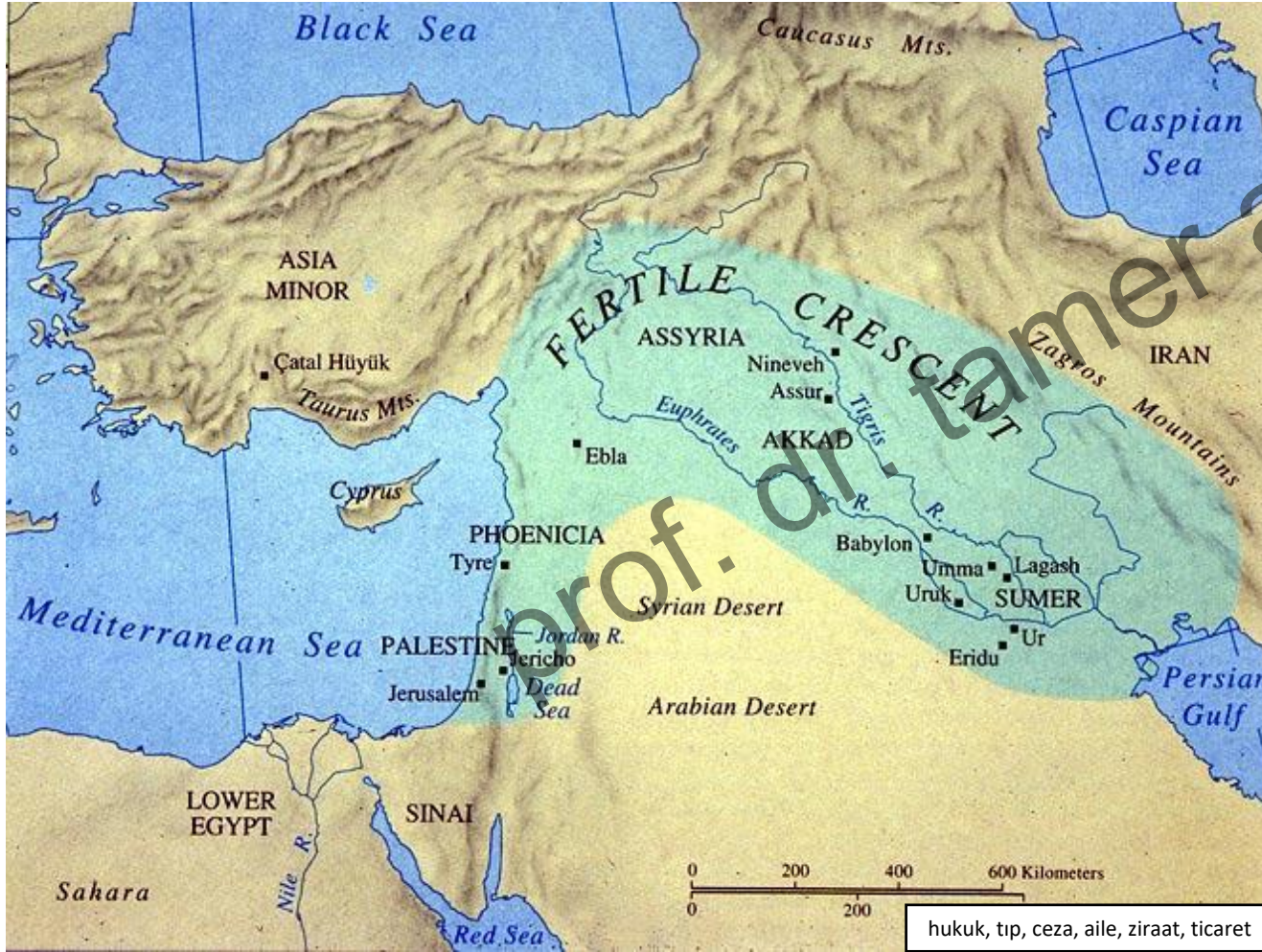
TARİH ÇAĞLARINDA UYGULANAN CERRAHİ GİRİŞİMLER

TİP	ÖRNEK	KULLANILAN ALET	KULLANILAN BİLGİ-BECERİ
Manüplatif Cerrahi	Kırık-çıkık redüksiyonu	El, lüksasyon için çatallar, uygun alet ne varsa	Eklem anatomisiyle ilgili basit bilgi, el becerisi ve kuvveti
Minör Cerrahi	Çıban ve püstüllerin yarılması, yabancı cisim çıkarılması, yara kenarı bakımı, delme, deriyi kozmetik, rituelik veya yasal amaçlarla kesme	Taş, bronz, demir bıçaklar, taş dişli dönücü veya delici aletleri; sürtme taşları	İlgili bölge ile yüzeysel anatomi bilgisi
Majör Cerrahi	El, kol, bacak ampütasyonu, trepanasyon, litotomi, sezaryen operasyonu, katrakt için lendektomi	Çeşitli bıçaklar, testereler, keskiler, hemostatlar, sondalar, koterler, elevatorler, tenakulum, iğne ve diş kerpeteni. (Bunların bazıları metal çağından önce de vardı.)	İlgili bölgenin kaba anatomisi, çok iyi el ve parmak becerisi. Üç boyutta ilgili elemanlar arasında ilişki tespitinde önsezi

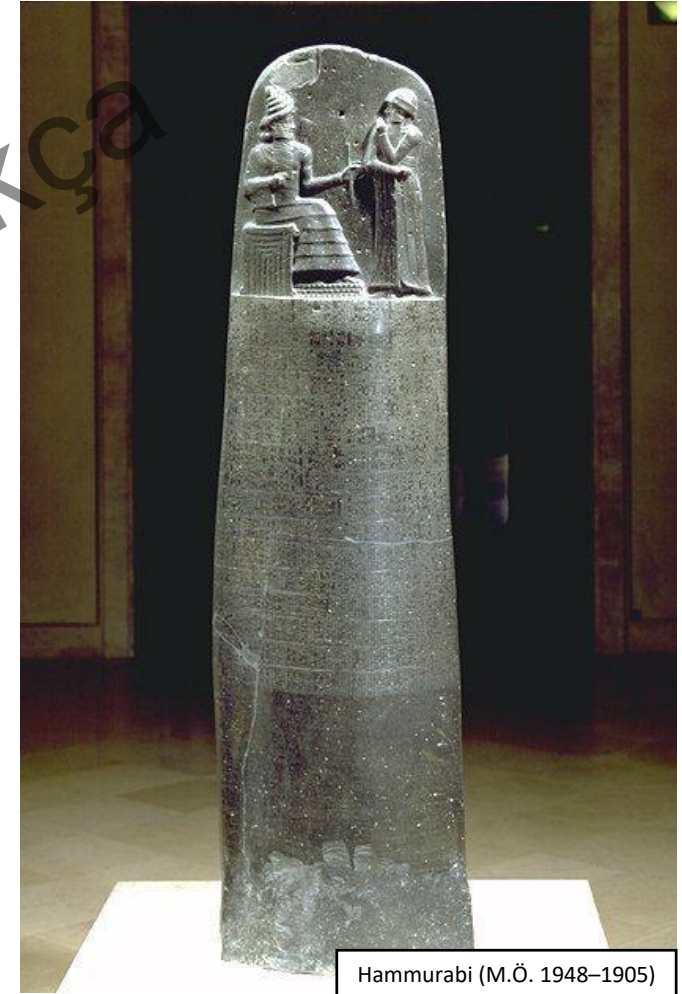
ANTİK UYGARLIKLARDA CERRAHI

mezopotamya

hukuk, tıp, ceza, aile, ziraat, ticaret

Hammurabi (M.Ö. 1948-1905)

eski mısır

Edwin Smith Papirusu

“Çenesi çıkmış bir adamı muayene ettiğimiz zaman ağzı açık ve ağzını kapatamıyorsa iki başparmağınızı ağzının içinden altçene kemiğini kolları nihayetine ve parmaklarınızı çenenin altına koymalı; bunları yerlerine oturtmak üzere arkaya doğru itmелisiniz.”

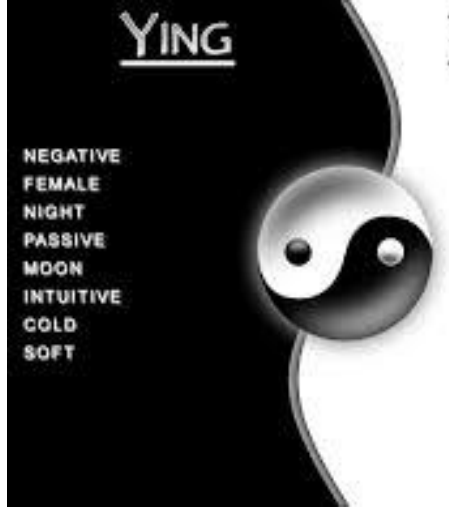
eski hint

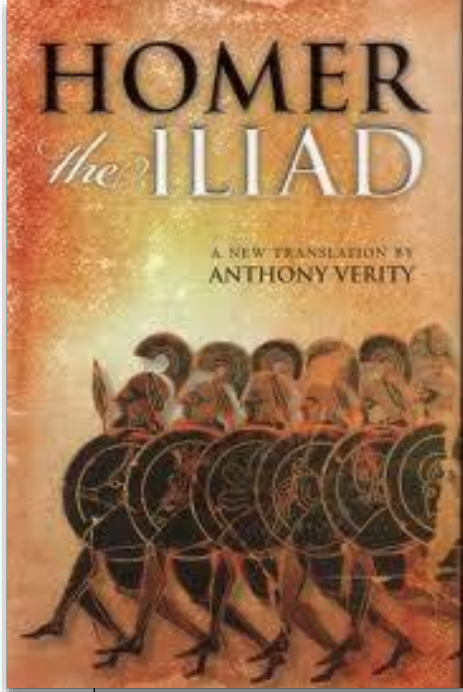
“Sanatın yalnız
bir şubesini
bilen bir kimse
tek kanatlı kuş
gibidir”

eski çin

eski yunan

İdomeneus amansız tuncuyla ağzından vurdu Erymas'ı
kargı, dümdüz geçti beyninin altından
yardı ak kemiklerini, döküldü dişleri...

Research Article

CAMBRIDGE

JOURNALS

The wounds in *Iliad* 13–16*

K. B. Saunders^{a1}

^{a1} Blackheath, London, ksaunders@btinternet.com

The wounds inflicted by Homer's warriors fascinate readers, since they are vividly described and often curious or even grotesque. Commentators have struggled to explain some of them since commentaries began: some of the explanations are more curious than the wounds. Not surprisingly, the commentaries have not usually been graced by a high standard of anatomical or, especially, physiological background knowledge, and are often misleading in these respects. When such knowledge is applied, some wounds which have appeared problematic become realistic, but some which have been accepted as straightforward become problematic.

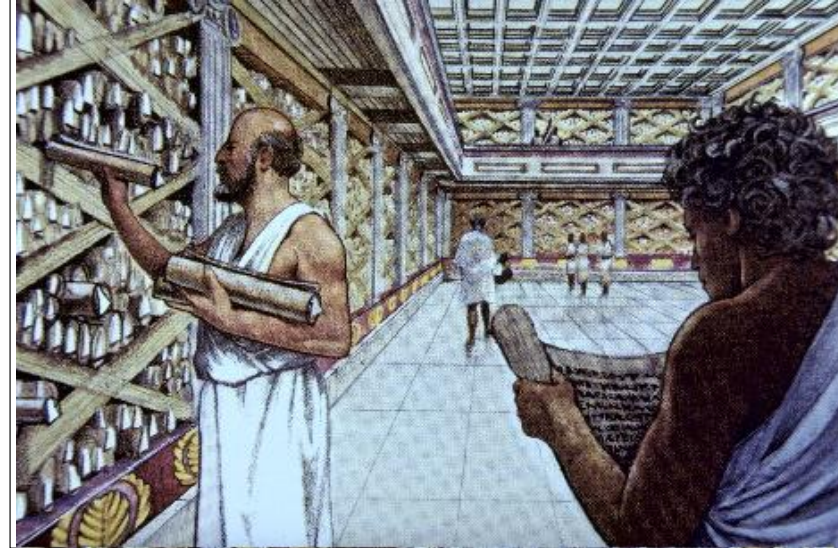
helenistik dönem

Herophilus

- “motor” ve “duyusal” sinirler
- “meneks”
- “ventrikül”
- beyin ile beyincik bölümlenmesi
- beyin “aklın merkezi”
- sinir çiftlerinin altısı
- optik sinir; kornea, retina, iris ve korioid
- uterus; overler; salpenksler
- prostat; spermlerin testislerde üretildiği

Erasistratus

- fizyolojinin kurucusu

roma dönemi

“Elleri kuvvetli, metanetli, sağ eliyle olduğu kadar sol eliyle de mahir olan, gözleri keskin, iyi ahlakta, genç veya orta yaşta birisi olmalıdır. Merhametten o kadar mahrum olmalıdır ki, arzusu ancak hastasını iyi etmek olduğu halde, onun feryatlarından müteessir olarak lüzumundan fazla acelecilik göstermesin yahut lüzumundan az kesmesin.”

anatomi bilgisi olmayan bir hekim tıpkı planı olmayan bir mimara benzer

CERRAHLIĞIN ISLAHI

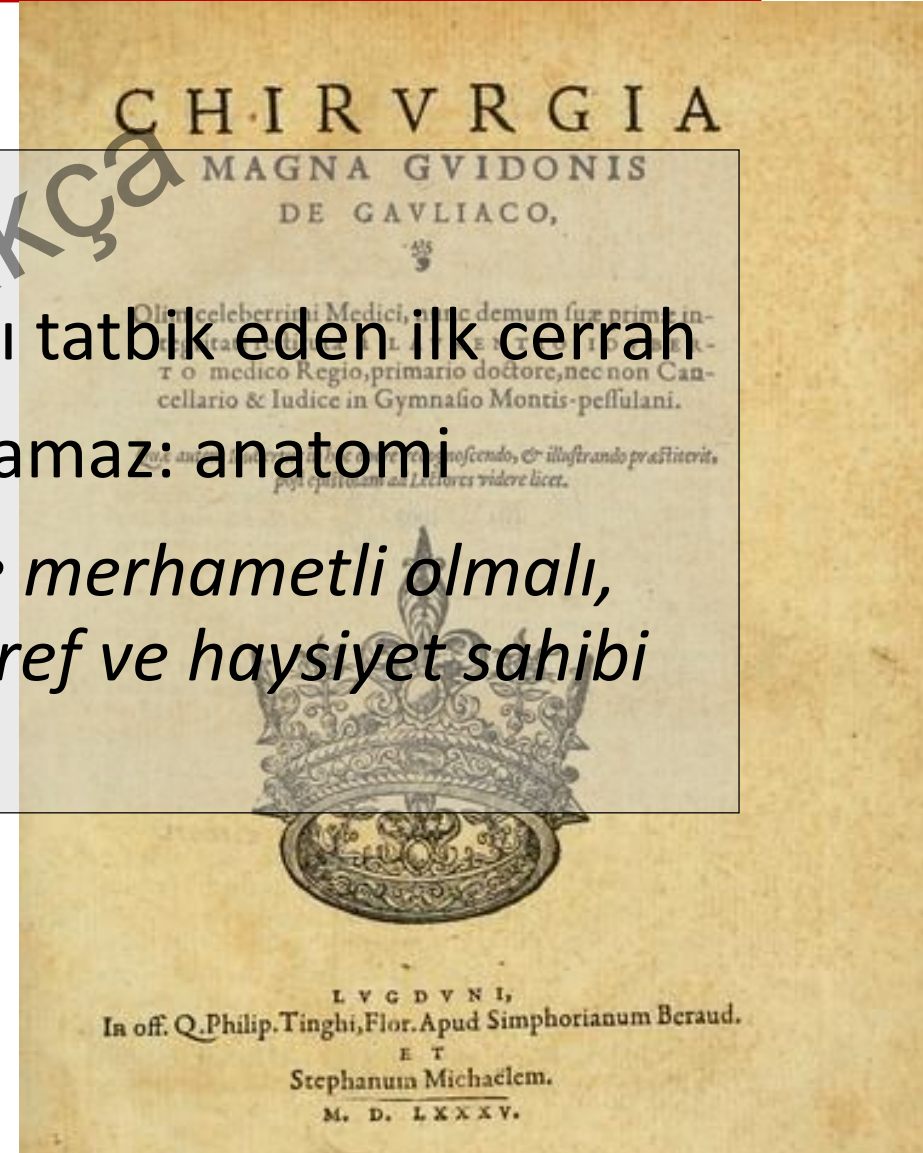

Guy de Chauliac (1300–1367)

kendi gözlem ve deneyleri kırıkların tedavisinde uzatmayı tatbik eden ilk cerrah cerrahlıkta onsuz bir şey yapılamaz: anatomi

*nazik, kanaatkâr, dindar ve merhametli olmalı,
paraya tamah etmemeli, şeref ve haysiyet sahibi
olmalı*

ORTAÇAĞ İSLAM CERRAHİSİ

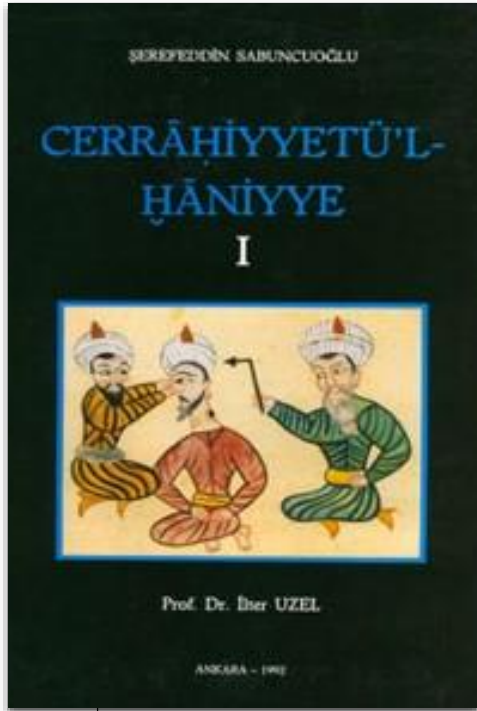
eb'ul kasim el zahravi (936–1013)

et-Tasrif'in son makalesi
tüm ortaçağ ve Rönesans Avrupası'nda
kaynak kitabı

şerefeddin sabuncuođlu (1385–1468)

Cerrahiyetü'l-Haniye

Birinci Kitap: 57 bölüm. Koterizasyon (dađlama) yöntemleri

İkinci Kitap: Doksan sekiz bölüm. Cerahati yarma, deşme ve yara bakım yöntemleri

Üçüncü Kitap: Otuz beş bölüm. Kırık, çıkıklar

RÖNESANS VE SONRASI

prof. dr. tamer akça

cerrahinin bir sanat
ve maharet olarak
gelişmesi – XVI. yy

cerrahinin bir sanat ve
maharet olarak
gelişmesi – XX. yy

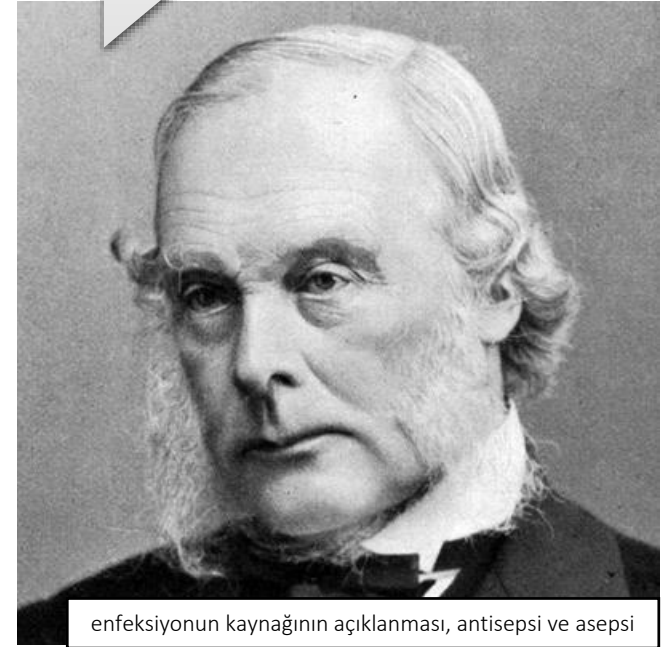
insan anatomisi bilgisi

kanama kontrolü yöntemleri

anestezi

enfeksiyonun kaynağının açıklanması, antisepsi ve asepsi

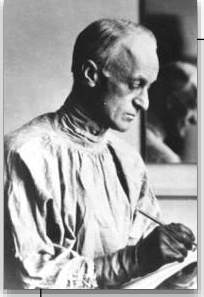
kanama kontrolü yöntemleri

Eugène Koeberlé (1828-1915)
modern penslerin ilk şekilleri

Jules Péan (1830-1898)
pens kullanımının
yaygınlaşmasını sağlayan (dişli
kilit)

Harvey Cushing (1869-1939)
Mosquito klempleri

585 Woodcut by Johannes Wechtlin from Hans von Gersdorff's *Feldtbuch der Wundartzney* (1540), showing a selection of cauterizing irons (at top) and a patient having his thigh cauterized after injury. Smith, Kline, and French Collection, Philadelphia Museum of Art

cerrahinin tarihçesi

El Zehravi (936-1013)
katgüt

Joseph Lister (1827-1912)
kromik katgüt

William Stewart Halsted
(1852-1922)
ipek

Ambroise Paré (1510–1590)

cerrahiye güncelleyerek canlandırdı

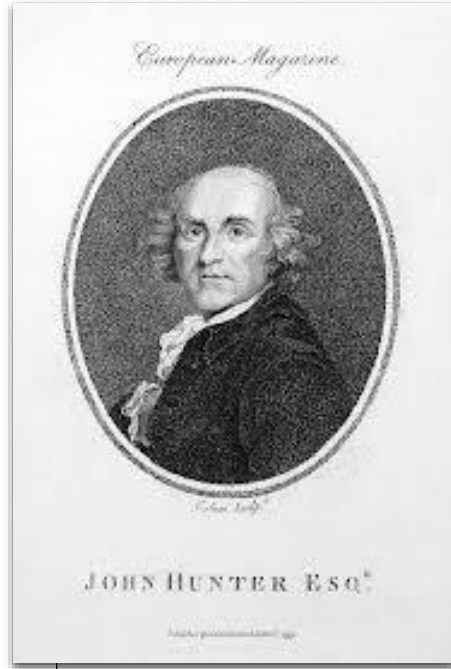
antik döneme ait cerrahi anlayış ve teknikleri geri plana attı

cerrahinin modern çağını başlattı

az iritan olan yumurta sarısı, gül yağı ve neft yağı (terebentin) kullandı

“Je le pansay. Dieu le guérit”

cerrahi hastalıkların patofizyolojik temelleri

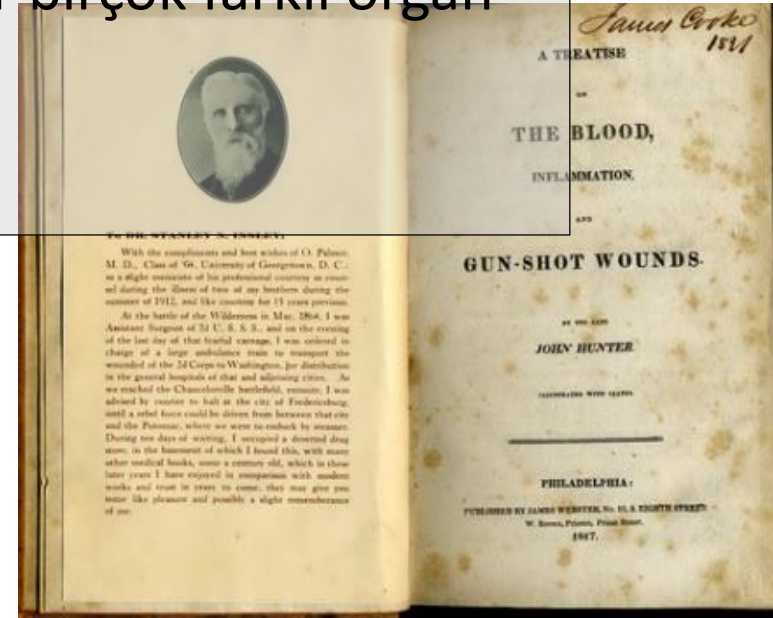
John Hunter (1728–1793)

hayvan deneyleri

13.000'den fazla örnek uygulamaya kaynaklık etmiş

en basit hayvan ya da bitkiden insana kadar birçok farklı organ sisteminin karşılaştırılması

yapılar ve fonksiyonlar arasındaki ilişki

anestezi

eski zamanlardan beri tıbbi sorunların en korkuncu

- cerrahları asıl ilgilendiren; işlemin hızı
- ertelenen veya reddedilen cerrahi işlemler
- analjezik, narkotik ve uyku getirici ilaçlar
 - haşhaş
 - opium

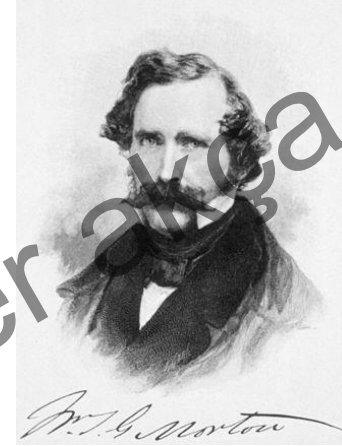
1830'ların başında

- kloroform
- eter
- nitroz oksid

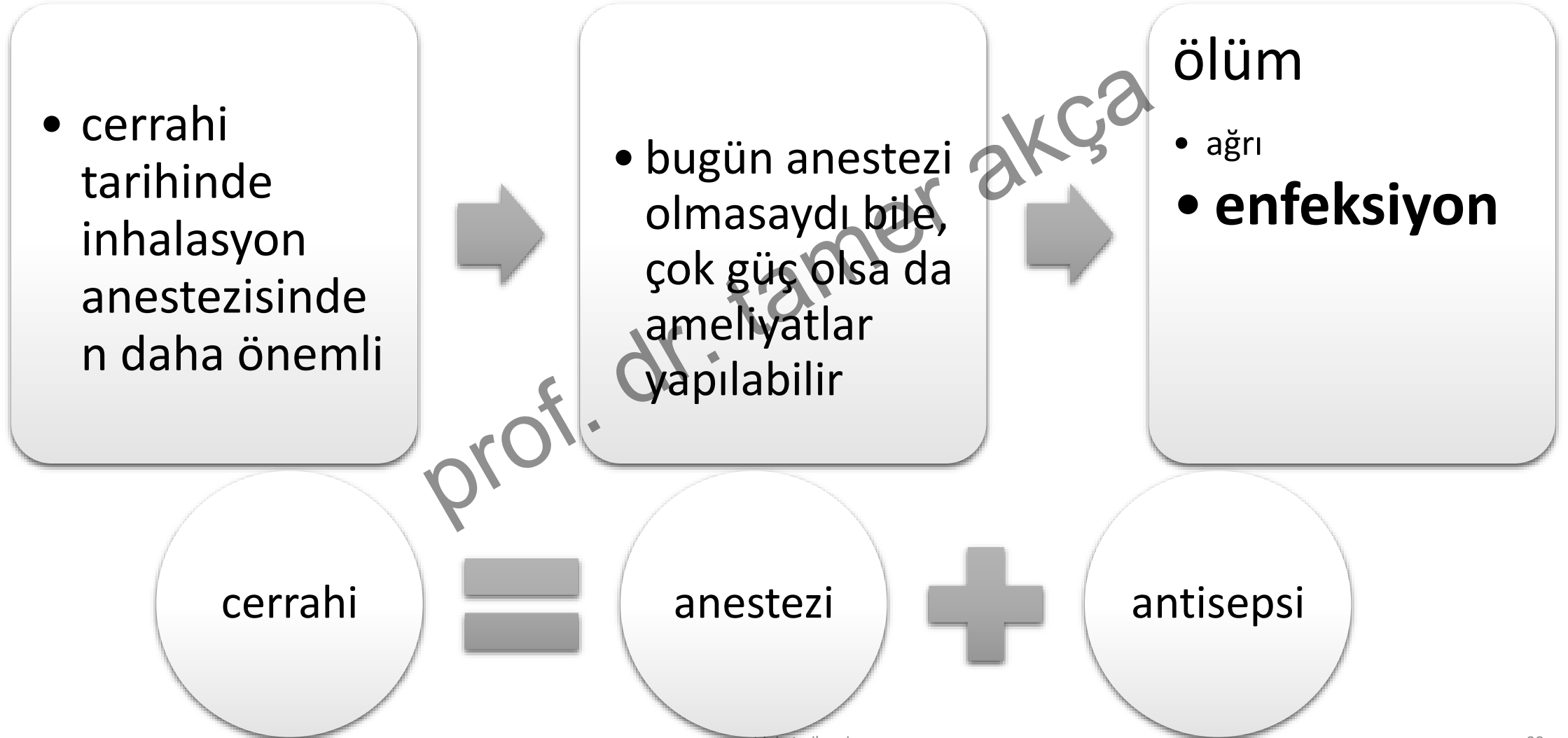
Anestezi

16 Ekim 1846

- William GT Morton
- John Collins Warren
- sülfirik eter
- küçük, konjenital tümör eksizyonu

antisepsi, asepsi ve enfeksiyonların kaynağının anlaşılması

antisepsi, asepsi ve enfeksiyonların kaynağının anlaşılması

Ignaz Philipp Semmelweis (1818-1865)

Viyana Birinci Doğum Kliniği'nde asistan (1844)

Birinci Doğum Kliniği'ndeki lohusalık hummasından ölüm oranı %10

İkinci Doğum Kliniği'nde ölüm oran %1

“hiç kimse ellerini klorlu suyla iyice yıkamadan içeri giremez”

(15 Mayıs 1847)

ölüm oranı: %12.34 %3.04

antisepsi, asepsi ve enfeksiyonların kaynağının anlaşılması

Joseph Lister (1827–1912)

bilimsel antisepsi

fermantasyon ve mikroorganizma konusunda yapılan araştırmaları cerrahiye adapte etti

Antisepsi Prensipleri

- cerrahi sırasında ve sonrasında bakterilerin yaraya girmesi önlenmelidir
- yaradaki bakteriler yayılmamalıdır
- yaranın dışındaki ve çevresindeki bakteriler tahrip edilmelidir
- cerrahi aletler, sargılar ve cerrahın elleri karbolik asitle dikkatlice yıkanmalıdır

antisepsi, asepsi ve enfeksiyonların kaynağının anlaşılması

steril önlük
steril örtü
steril alet ve suture
yüz maskeleri
eldivenler
şapkalar
ameliyat önlükleri

899 Photograph (c. 1890) of the operating room at St. Luke's Hospital, St. Paul, Minnesota, showing nurses gowned and capped but no one wearing gloves. Minnesota Historical Society, St. Paul

900 Photograph showing William Stewart Halsted, the leading surgical teacher of his time, performing an operation. Halsted was responsible for many innovations, including the wearing of rubber gloves by nurses and surgeons. Medical Communications, Inc.

BİLİMSEL CERRAHİNİN YÜKSELİŞİ

1890'ların sonlarından itibaren politik, bilimsel, sosyoekonomik ve teknik faktörler arasındaki etkileşim cerrahiye yeni bir prestij ve görülmemiş bir vitrin kazandırdı

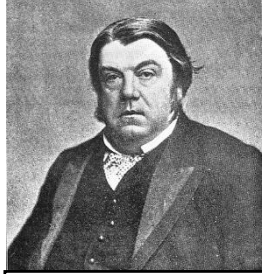

antiseptik görünümlü beyaz kıyafetler
beyaz örtüler
biklorid solüsyonu içeren leğenler

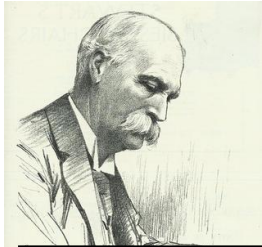

sadece cerrahların başarısı değil
tıptaki ve tıpla ilgili bilimlerdeki temel değişiklikler

UNITED KINGDOM

Robert Lawson Tait
(1845–1899)

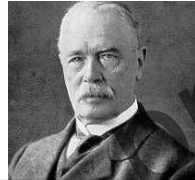
William Macewen
(1848–1924)

Frederick Treves
(1853–1923)

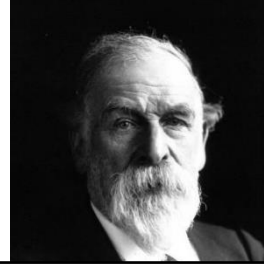
Theodor Kocher
(1841–1917)

Friedrich Trendelenburg
(1844–1924)

Johann von Mikulicz-
Radecki (1850–1905)

Just Lucas-Championiere
(1843–1913)

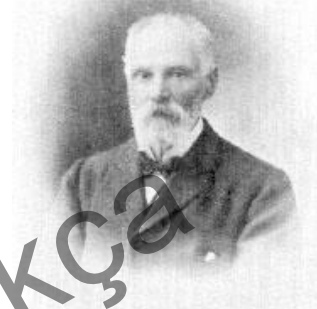

Martin Theodore Tuffier
(1857–1929)

Jules Pean
(1830–1898)

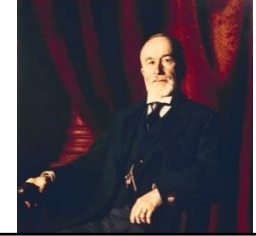
cerrahinin tarihçesi

Eduardo Bassini
(1844–1924)

Antonio Ceci
(1852–1920)

William Williams Keen
(1837–1932)

Nicholas Senn
(1844–1908)

John Benjamin
Murphy
(1857–1916)

prof. dr. tamer akça

William Stewart Halsted (1852–1922)

anatomik, patolojik ve fizyolojik araştırma temellerine dayanan yeni bir cerrahi

daha karmaşık ameliyatların gerçekleştirilmesine temel olacak hayvan deneyleri

bunların diğer uygulamalara göre daha başarılı bir şekilde kliniğe adaptasyonu

cerrahi klinikleri
bir fakülte altında
topladı

cerrahinin
akademik veya
araştırmaya
yönelik kliniklerle
eş değer öneme
ve prestije
ulaşmasını sağladı

cerrahi okulu
olarak
tanımlanabilecek
değişik bir cerrahi
sistemi geliştirdi
ve yaygınlaştırdı

**operating theatre
/ operating room**

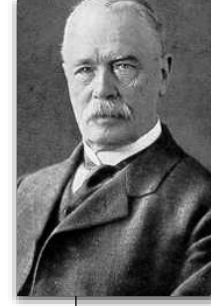
XX. YÜZYILIN GETİRDİKLERİ

William Mayo (1861-1939)

parsiyel gastrektomi (1900)

Friedrich Trendelenburg (1844-1924)

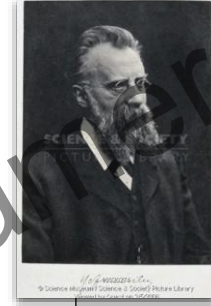
pulmoner embolektomi

George Beatson (1848-1933)

meme kanseri tedavisinde ooferektominin
gerekliliği

tiroid ekstrelerinin kullanılması

Franz von Hofmeister (1867-1926)

küçük kurvatur tarafının kapatıldığı
parsiyel gastrektomi ve retrokolik
jejunogastrostomi

John Finney (1863-1942)

yeni bir gastroduodenostomi veya
genişletilmiş piloroplasti

Thomas Peel Dunhill (1876-1957)

ekzoftalmik guatr ameliyatları ile tiroid
cerrahisinin öncüsü

Cecil Jolly (1885–1945)

tirotoksikozis için subtotal tiroidektomi

**Wilhelm Ramsted (1867–1963), Pierre
Fredet (1870–1946)**

piloromiyotomi

William Miles (1869–1947)

abdominoperineal rezeksiyon

Hermann Pfannenstiel (1862–1909)

suprapubik cerrahi insizyon (1900)

William Handley (1872–1962)

Cancer of the Breast and It's Treatment adlı kitabında meme kanseri yayılımının kanla değil, lenfatik sistemle olduğu teorisi

Arnold Henry (1886–1962)

femoral herniye cerrahi yaklaşım

Earl Shouldice (1891–1965)

devamlı tel sütün kullanarak inguinal herni tedavisi

Ernst Sauerbruch (1875–1951)

kardiyak anevrizmaya ilk başarılı cerrahi girişim

Charles Huggins (1901–1997)

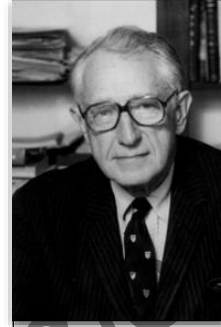
orşiektomi yerine antiandrojenik tedavi

ileri prostat kanserinde uzun süreli regresyon için
österojen

Robert Zollinger (1903–1994) ve Edwin Ellison
(1918–1970)

birbiri ile ilişkili poliendokrin adenomatozis

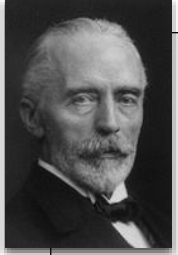
Francis D. Moore (1913–2001)

Metabolic Care of the Surgical Patient adlı
kitabında cerrahi hastaların metabolizmasına
ait değişiklikler

James D. Hardy (1918–2003)

insanda ilk akciğer ve kalp transplantasyonu

Theodor Kocher (1841–1917) - İsviçre
Tiroid Hastalıkları (1909)

Allvar Gullstrand (1862–1930) - İsveç
Öküler Dioptri (1911)

Alexis Carrel (1873–1944) - Fransa ve ABD
Damar Cerrahisi (1912)

Robert Barany (1876–1936) - Avusturya
Vestibular Hastalıklar(1914)

Frederick Banting (1891–1941) - Kanada
İnsülin (1922)

Walter Hess (1881–1973) - İsviçre
Orta Beyin Fizyolojisi (1949)

Werner Forssmann (1904–1979) - Almanya
Kalp Kateterizasyonu (1956)

Charles Huggins (1901–1997) - ABD
Onkoloji (1966)

Joseph Murray (1919-2012) - ABD
Organ Transplantasyonu(1990)

özet

surgery

Grekçe

- “χέρι” (kheri-) “el”
- “ἔργον” (ergon) “çalışma”

Latince

- Chirur-

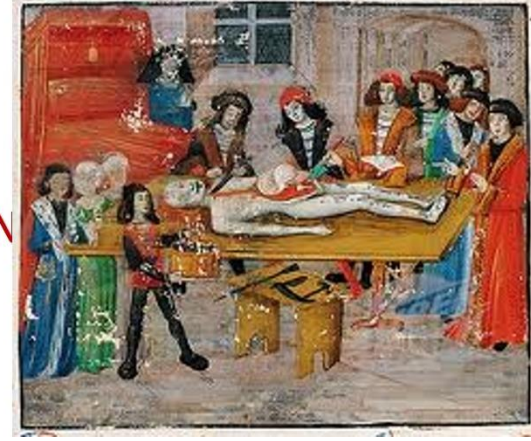

PRİMİTİF CERRAHİ
ORTAYA ÇIKIŞI

ANTİK UYGARLIKLARDA
CERRAHİ

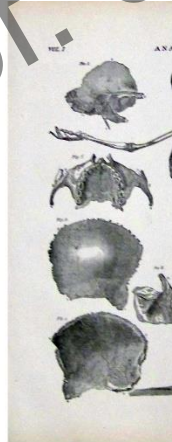
CERRAHLIĞIN
İSLAHI

ORTAÇAĞ
İSLAM
CERRAHİSİ

RÖNESANS VE SONRASI

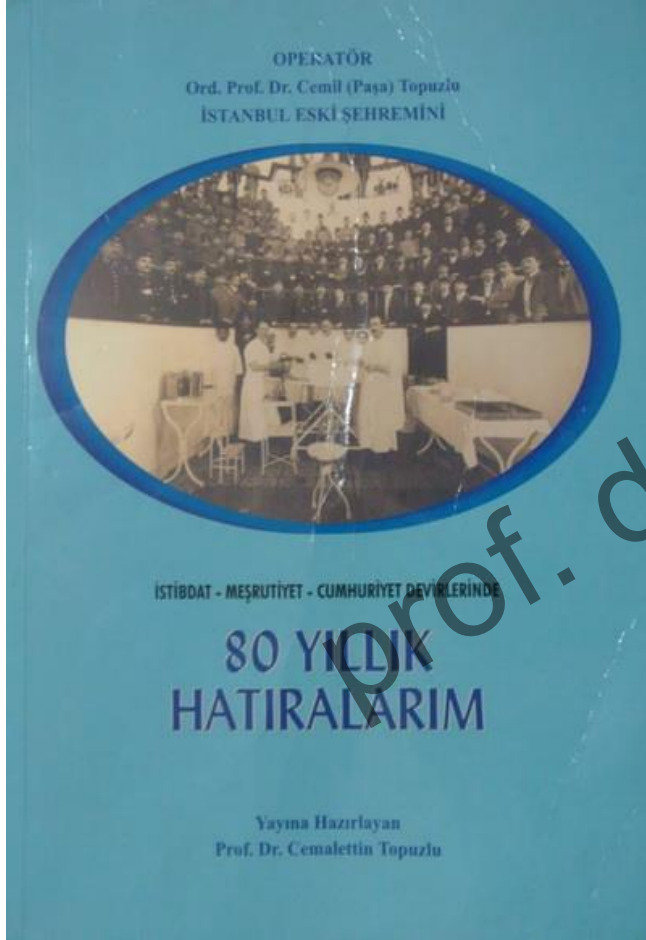
BİLİMSEL
CERRAHİNİN
YÜKSELİŞİ

XX. YÜZYILIN GETİRDİKLERİ

okuma önerisi

**İstibdat, Meşrutiyet,
Cumhuriyet Devirlerinde**

80 Yıllık Hatıralarım

Cemil Topuzlu Paşa

Bu bir sahaf kitabıdır

www.nadirkita.com